

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o fluoriranih toplogrednih plinih, spremembi Direktive (EU) 2019/1937 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 517/2014

(COM(2022) 150 final – 2022/0099 (COD))

(2022/C 365/08)

Poročevalec: **Kęstutis KUPŠYS**

Zaprosilo	Evropski parlament, 5. 5. 2022 Svet, 10. 5. 2022
Pravna podlaga	člen 192(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za kmetijstvo, razvoj podeželja in okolje
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	31. 5. 2022
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	15. 6. 2022
Plenarno zasedanje št.	570
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	140/1/6

1. Sklepi in priporočila

1.1 Revizija uredbe o fluoriranih toplogrednih plinih (v nadaljnjem besedilu: uredbe o F-plinih) (Uredba (EU) št. 517/2014) ⁽¹⁾, ki jo je 5. aprila 2022 ⁽²⁾ predlagala Komisija, je korak v pravo smer. Po mnenju EESO bi bilo mogoče pokazati večjo ambicioznost, da zaloge opreme, ki škodi podnebnju, ne bodo še desetletja bremenile evropskih podjetij in gospodinjstev, ter da bi s sprejetjem najboljših zelenih tehnoloških rešitev ohranili vodilno globalno vlogo EU na področju podnebnih ukrepov.

1.2 Številni fluorirani ogljikovodiki imajo velik potencial globalnega segrevanja. Izboljšanje sedanjega predloga Komisije je zato dodatna priložnost, da se izognemo uporabi fluoriranih ogljikovodikov (F-plini) z visokim potencialom globalnega segrevanja in tako znatno zmanjšamo neposredne vplive na podnebje ter preidemo neposredno na alternative z nizkim potencialom globalnega segrevanja, ki ne vsebujejo teh plinov.

1.3 Za toplotne črpalke, sobne klimatske naprave, ohlajevalnike in hladilnike so na voljo alternative z nizkim potencialom globalnega segrevanja, v katerih se uporabljajo naravna hladilna sredstva. EESO podpira zamisel, da bi se po letu 2030 v teh napravah prepovedala uporaba vseh hladilnih sredstev s potencialom globalnega segrevanja, večjim od 5. Po njegovem mnenju bi bila sektorska prepoved jasno sporočilo trgu. Poleg tega bi jo bilo z upravnega vidika enostavno izvajati, tveganje za njeno neupoštevanje pa bi bilo majhno.

1.4 Odbor močno priporoča združitev ambicij REPowerEU ⁽³⁾ s postopno opustitvijo F-plinov, da bi se uporabljala hladilna sredstva s čim nižjim potencialom globalnega segrevanja, zlasti na področju toplotnih črpalk. EESO meni, da je zaskrbljenost glede tržnih ozkih grl v tem sektorju neutemeljena, saj se bodo povečale proizvodne zmogljivosti industrije, ki bo temeljila zlasti na naravnih hladilnih sredstvih. EU ima jasno priložnost, da na tem področju postavi zgled pri določanju globalnih zelenih standardov.

1.5 Pričakovalo se je, da bo sistem kvot odvrčal od uporabe plinov z visokim potencialom globalnega segrevanja, a k spremembi trga ni pripomogel dovolj. Očitno se je zaradi stalnega povpraševanja na trgu povečala nezakonita trgovina s temi plini. Odbor poziva k vzpostavitvi mehanizma za povečanje prihodkov od prodaje kvot. Te prihodke bi lahko namenili okrepitevi carinskih kontrol na ravni držav članic, da bi spodbudili uporabo alternativ z nizkim potencialom globalnega segrevanja in inštalaterjem zadevne opreme zagotovili zadostno usposabljanje.

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 517/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o fluoriranih toplogrednih plinih in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 842/2006 (UL L 150, 20.5.2014, str. 195).

⁽²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=COM:2022:150:FIN>

⁽³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=COM:2022:108:FIN>

1.6 Bistveno je, da se zadosti potrebam po usposabljanju na področju alternativ fluoriranim ogljikovodikom. Za spodbujanje uporabe naravnih hladilnih sredstev z nizkim potencialom globalnega segrevanja so ključni strokovno usposobljeni tehnični delavci, pa tudi sheme kvalifikacij in certificiranja ter registracije.

2. Splošne ugotovitve

Uvod

2.1 Fluorirani plini so pomembni toplogredni plini (TGP). Če to področje ne bo pravno urejeno, bi lahko emisije fluoriranih ogljikovodikov do leta 2100 povzročile povišanje povprečne globalne temperature za 0,35–0,5 °C. Preprečevanje teh emisij bi bistveno prispevalo k omejevanju globalnega segrevanja. Njihovo zmanjšanje bi bilo glede na kratek rok (2050) izjemno učinkovito pri spoprijemanju s podnebno krizo⁽⁴⁾.

2.2 Številni fluorirani ogljikovodiki imajo visok potencial globalnega segrevanja. Trifluorometan (HFC-23) je najmočnejši znan fluorirani ogljikovodik, saj njegov potencial globalnega segrevanja znaša 14 600, kar pomeni, da ima en sam kilogram tega plina enak vpliv na segrevanje planeta kot skoraj 15 ton CO₂. Koncentracija trifluorometana v ozračju se povečuje z zaskrbljujočo hitrostjo. Leta 2008 je bila 21 ppt, danes pa znaša rekordnih 35 ppt⁽⁵⁾.

2.3 Še en podoben plin, žveplov heksafluorid (SF₆), ki se veliko uporablja za izolacijo v stikalnih mehanizmih, velja za najškodljivejši F-plin, saj njegov potencial globalnega segrevanja znaša 25 200. Tipična ogrevalna ali hladilna gospodinjska naprava, ki se je v EU prodala leta 2022, lahko vsebuje F-pline s potencialom globalnega segrevanja, ki znaša več kot 700, kar pomeni, da ogljični odtis približno 0,5 kg hladilnega sredstva v napravi znaša 0,35 tone.

2.4 Skupno F-plini predstavljajo približno 2,5 % vseh emisij toplogrednih plinov v EU.

2.5 Zaradi ozonu škodljivih snovi se tanjša ozonski plašč in segreva podnebje. Nekatere od njih so nadomestili fluorirani ogljikovodiki, ki ne povzročajo tanjšanja ozonskega plašča, vendar še vedno prispevajo h globalnemu segrevanju. EESO je že sprejel mnenje⁽⁶⁾ o uredbi o ozonu⁽⁷⁾.

2.6 Cilj uredbe o F-plinih je zmanjšati emisije F-plinov, med drugim s postopno opustitvijo uporabe fluoriranih ogljikovodikov v EU. Fluorirani ogljikovodiki se postopno odpravljajo tudi na svetovni ravni, in sicer v okviru Montrealskega protokola. Z uredbama o ozonu in F-plinih je treba zagotoviti, da bo Unija izpolnila svoje obveznosti iz omenjenega protokola.

2.7 Cilj sedanje uredbe o F-plinih je, da se emisije F-plinov v EU do leta 2030 zmanjšajo za dve tretjini v primerjavi z letom 2014. Novi predlog bo v skladu z evropskimi podnebnimi pravili prispeval k zmanjšanju emisij za vsaj 55 % do leta 2030, kar bo, kot je poudarila Komisija, omogočilo podnebno nevtralno Evropo do leta 2050, zlasti z naslednjimi političnimi pobudami:

- uresničevanje ambicioznejših ciljev;
- boljše izvrševanje in izvajanje;
- celovitejše spremljanje;
- zagotavljanje skladnosti z Montrealskim protokolom.

⁽⁴⁾ <https://acp.copernicus.org/articles/13/6083/2013/acp-13-6083-2013.pdf>

⁽⁵⁾ Merska enota „ppt“ tu pomeni „delcev na bilijon“. Vir podatkov: Advanced Global Atmospheric Gases Experiment.

⁽⁶⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ozonu škodljivih snoveh in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1005/2009 (glej stran 50 tega Uradnega lista).

⁽⁷⁾ Uredba (ES) št. 1005/2009 o snoveh, ki tanjšajo ozonski plašč (uredba o ozonu) (UL L 286, 31.10.2009, str. 1).

F-plini v okviru zelenega dogovora

2.8 Predlog uredbe o F-plinih določa ambiciozno postopno zmanjšanje količin fluoriranih ogljikovodikov in vsebuje več novih prepovedi tržnih proizvodov in opreme. To pomeni, da bodo oprema in proizvodi, v katerih se uporabljajo F-plini z visokim potencialom globalnega segrevanja, postopno umaknjeni s trga. Vendar Odbor meni, da je izjemno pomembno spodbujati neposreden prehod na rešitev z najnižjim potencialom globalnega segrevanja, ki ne vsebuje F-plinov, in se izogniti vmesnim rešitvam. Na trgih EU se je pokazalo, da je to izvedljivo, zato bi EU morala postaviti zgled.

2.9 Ključno je povečati ambicije in zagotoviti, da zaloge opreme, ki škodi podnebnju, ne bodo še desetletja bremenile evropskih podjetij in gospodinjstev. Pomembno je tudi, da EU ohrani vodilno globalno vlogo na področju podnebnih ukrepov, kar lahko doseže z uvajanjem najboljših zelenih tehnoloških rešitev na vseh področjih, kjer se uporabljajo F-plini.

2.10 Postopna opustitev fluoriranih ogljikovodikov je stroškovno zelo učinkovita rešitev, ki bo prispevala k uresničitvi podnebnih ciljev. Po podatkih iz končnega poročila o oceni, objavljene marca 2022⁽⁸⁾, stroški zmanjšanja emisij v povprečju znašajo približno 6 EUR na tona ekvivalenta CO₂.

2.11 Pri toplotnih črpalkah, sobnih klimatskih napravah, ohlajevalnikih in hladilnikih gre za naprave in sisteme, za katere so na voljo alternative, v katerih se uporabljajo hladilna sredstva in naravna hladilna sredstva z nizkim potencialom globalnega segrevanja. EESO podpira zamisel, da bi se za te naprave prepovedala uporaba hladilnih sredstev, v katerih se uporabljajo F-plini, kar bi bilo mogoče doseči z omejitvijo potenciala globalnega segrevanja na 5 po letu 2030. Po mnenju Odbora bi bile sektorske prepovedi jasno sporočilo trgu. Poleg tega bi jih bilo z upravnega vidika enostavno uvesti, tveganje za njihovo neupoštevanje pa bi bilo majhno. Posebno izvetje se lahko dovoli v posamičnih primerih, kjer uporaba fluoriranih ogljikovodikov velja za tehnično nujno v skladu z določbami člena 16(4).

2.12 Na trgu za nekatere vrste uporabe že obstajajo nadomestki fluoriranih ogljikovodikov, tudi propan (potencial globalnega segrevanja 0,02) in amonijak (potencial globalnega segrevanja 0). Odbor poziva k večjemu financiranju za raziskave, ki bi omogočile uporabo tovrstnih rešitev z ničelnim potencialom globalnega segrevanja.

2.13 Pristop „zelenega ohlajanja“ (*green cooling*), ki združuje naravna hladilna sredstva z izjemno nizkim potencialom globalnega segrevanja (< 5) in energetske učinkovite naprave, je edina trajnostna politika, primerna za EU. Mešanice F-plinov, tudi tiste z nizkim potencialom globalnega segrevanja, so v praksi problematične, saj povzročajo težave pri reciklaži in obnovi, ter močno otežujejo vzdrževanje in servisiranje. Njihovi uporabi se je zato treba izogniti.

2.14 Obstoječe sisteme ogrevanja in hlajenja je treba servisirati in vzdrževati ter pri tem uporabljati sedanje fluorirane ogljikovodike. Akcijski načrt REPowerEU, v skladu s katerim naj bi se v Evropi namestilo 30 milijonov toplotnih črpalk do leta 2030, je med deležniki povzročil utemeljeno zaskrbljenost⁽⁹⁾. Zaradi predlaganih novih določb v uredbi o F-plinih bi se po mnenju predstavnikov industrije uvajanje toplotnih črpalk, ki je še kako potrebno, v Evropi lahko upočasnilo.

2.15 Po mnenju Odbora bomo z zgodnjo prepovedjo fluoriranih ogljikovodikov za nove toplotne črpalke zagotovili, da pomanjkanje fluoriranih ogljikovodikov za servisiranje obstoječe opreme ne bo ogrozilo uvajanja toplotnih črpalk. Prepoved bo pripomogla tudi k preprečevanju velikih zalog fluoriranih ogljikovodikov. Za ravnanje z zalogami teh plinov so potrebni ukrepi za upravljanje in uničenje. Uhajanje fluoriranih ogljikovodikov iz opreme, ki ji je potekla tehnična življenjska doba, bo imelo v primeru neprimernega ukrepanja uničujoče posledice za podnebj.

2.16 Količina fluoriranih ogljikovodikov z visokim potencialom globalnega segrevanja na trgu je izjemno nevarna: hladilna sredstva z visokim potencialom globalnega segrevanja se pogosto uporabljajo za vzdrževanje obstoječe opreme, saj se z njimi nadomeščajo stalne emisije (stopnja uhajanja lahko doseže 15–20 % na leto), kar bi bilo mogoče preprečiti s tehnološkim napredkom.

2.17 Odbor zato močno priporoča združitev ambicij REPowerEU s postopno opustitvijo F-plinov, da bi se uporabljala hladilna sredstva s čim nižjim potencialom globalnega segrevanja. Število toplotnih črpalk (30 milijonov s postopnim sedemletnim uvajanjem) bi bilo mogoče bolje ponazoriti z globalnim številom iz ocene Mednarodne agencije za energijo:

⁽⁸⁾ Na voljo na: https://ec.europa.eu/clima/system/files/2022-04/f-gas_evaluation_report_en.pdf.

⁽⁹⁾ <https://www.coolingpost.com/world-news/f-gas-quota-cuts-will-hit-heat-pump-ambitions/>

leta 2020 se je za ogrevanje uporabljalo skoraj 180 milijonov toplotnih črpalk, v zadnjih petih letih pa se je njihovo število na svetovni ravni vsako leto povečalo za 10 %. Glede na scenarij, ki ga je pripravila Mednarodna agencija za energijo in po katerem bi do leta 2050 dosegli neto ničelne emisije, bi število nameščenih toplotnih črpalk do leta 2030 doseglo 600 milijonov. Vložek EU na tem področju je popolnoma skladen z deležem njenih gospodinjstev v svetovnem merilu.

2.18 EESO meni, da je zaskrbljenost glede tržnih ozkih grl v tem sektorju neutemeljena, saj je predlagani načrt uvajanja toplotnih črpalk v Evropi večinoma skladen s povečanjem proizvodnih zmogljivosti industrije, ki bo temeljila na hladilnih sredstvih z izjemno nizkim potencialom globalnega segrevanja (zlasti naravnih). EU ima jasno priložnost, da na tem področju postavi zgled pri določanju globalnih zelenih standardov.

2.19 EESO na podlagi zgoraj opisanih dejavnikov priporoča naslednje ukrepe za izboljšanje predloga o spremembi uredbe o F-plinih:

- dodatno postopno zmanjšanje količin fluoriranih ogljikovodikov, da bo v skladu s scenarijem iz Pariškega sporazuma, po katerem bi se ozračje segrelo za 1,5 °C;
- prepoved uporabe HFC-404A (s potencialom globalnega segrevanja 4 728) in drugih fluoriranih ogljikovodikov z visokim potencialom globalnega segrevanja;
- zaostritev sektorskih omejitev glede potenciala globalnega segrevanja s 150 na najnižji možni potencial globalnega segrevanja za katerokoli posamezno tehnologijo;
- spodbujanje sistemov spodbud in javnih naročil za alternative, ki ne vsebujejo F-plinov;
- podpiranje držav članic pri spodbujanju bolj zelenih rešitev z zelo nizkim potencialom globalnega segrevanja (ki po možnosti ne vsebujejo F-plinov).

Okoljska vprašanja

2.20 Pri prehodu na naravna hladilna sredstva z izjemno nizkim potencialom globalnega segrevanja ali fluorirane ogljikovodike z nizkim potencialom globalnega segrevanja bi se bilo treba izogniti uporabi snovi, kot so hidrofluoroolefini, zaradi njihovih razgradnih produktov, na primer škodljive trifluorocetne kisline. Trifluorocetna kislina in druge per- in polifluoroalkilne snovi so znane tudi pod neuradnim imenom „večne kemikalije“, saj jih ni mogoče odstraniti iz okolja⁽¹⁰⁾. Predlog bi bilo treba na podlagi previdnostnega načela jasno povezati z ukrepi, ki jih je Komisija predlagala v svojem akcijskem načrtu za ničelno onesnaževanje zraka, vode in tal⁽¹¹⁾.

2.21 Pri postopnem opuščanju fluoriranih ogljikovodikov bi bilo treba posebno pozornost nameniti snovem, ki jih bodo nadomestile. EESO opozarja, da ne smemo sprejeti novih nadomestkov F-plinov, ki bi visok potencial globalnega segrevanja zgolj zamenjali z drugimi okoljskimi težavami. Odbor namesto tega poziva, naj se sprejme odgovornost za usmerjanje prehoda k naravnim alternativam brez F-plinov, ki so resnično prijazne podnebnju in okolju. Ni se dovolj zanašati na evropski postopek registracije, evalvacije, avtorizacije in omejevanja kemikalij (REACH), saj se ne posodablja dovolj hitro in nevarnih nadomestkov F-plinov z njim ne bo mogoče pravočasno prepovedati.

Nezakonita trgovina

2.22 Nezakonita trgovina s fluoriranimi ogljikovodiki je v EU velik problem. Jasno je, da je zelo razširjena, čeprav je o tem težko pridobiti natančne podatke. Različne analize kažejo, da bi lahko nezakonit uvoz znašal do tretjine zakonite kvote na trgu EU⁽¹²⁾.

2.23 Pričakovalo se je, da bo sistem kvot odvrčal od uporabe plinov z visokim potencialom globalnega segrevanja, a k spremembi trga ni pripomogel dovolj. Očitno se je zaradi stalnega povpraševanja na trgu nezakonita trgovina s temi plini povečala. Ti trendi potrjujejo stališče EESO, da bi bilo treba pline z visokim potencialom globalnega segrevanja prepovedati.

⁽¹⁰⁾ Glej: <https://www.umweltbundesamt.de/publikationen/persistent-degradation-products-of-halogenated>.

⁽¹¹⁾ COM(2021) 400 final, Pot do zdravega planeta za vse – Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal.

⁽¹²⁾ Glej poročilo EIA (2022) z naslovom *Europe's most chilling crime – the illegal trade in HFC refrigerant gases* (Najhladnokrvnejši zločin v Evropi – nezakonita trgovina s fluoriranimi ogljikovodiki za hladilna sredstva). Na voljo na: <https://eia-international.org/report/europes-most-chilling-crime/>. Ocena predstavnikov industrije na področju F-plinov je na voljo na: https://www.fluorocarbons.org/wp-content/uploads/2020/09/EFCTC_Press-Release_EN-2.pdf.

2.24 Nezakonita trgovina s fluoriranimi ogljikovodiki se v tem predlogu žal premalo obravnava. EESO poziva k preglednosti in popolni sledljivosti teh plinov v celotni dobavni verigi. Kot rešitev so bile predlagane oznake, ki bi temeljile na hitroodzivnih kodah (QR); po mnenju EESO bi bil to stroškovno učinkovit način za spoprijemanje s to težavo.

2.25 EESO meni, da bi bilo treba nadzor nad dobavo fluoriranih ogljikovodikov okrepiti tudi pri elektronskem trgovanju. Poziva bodisi k prepovedi spletne prodaje F-plinov bodisi k uvedbi obveznih certifikatov za podjetja, ki te pline v razsutem stanju prodajajo na spletu.

2.26 Še naprej bi bilo treba izvajati strog nadzor nad vsemi uvozi in izvozi fluoriranih ogljikovodikov, tudi tistih, ki se uporabljajo za namene, izvzete iz postopnega opuščanja (npr. za surovine, uničenje, ponovni izvoz ali za druge izvzete namene). Podjetja bi morala imeti veljavno registracijo na portalu o F-plinih, da se prepreči zloraba izvzetih primerov za omogočanje nezakonite trgovine. Odbor opozarja, da seznam izjem iz člena 20(4) ustvarja luknjo v sistemu licenciranja, ki jo bodo nezakoniti trgovci zagotovo izkoristili.

2.27 EESO za povečanje učinkovitosti ukrepanja nacionalnih carinskih organov poziva, naj se določijo obvezne smernice za odstranjevanje zaseženih proizvodov, kontejnerjev in opreme, ki so bili v EU uvoženi nezakonito, ter naj se državam članicam dodelijo sredstva za njihovo uničenje, če izberejo to možnost.

2.28 Boj proti nezakoniti trgovini s F-plini in njihovo odstranjevanje bi bilo treba uskladiti s predlogi iz direktive o kazenskoprnem varstvu okolja⁽¹³⁾, ki države članice zavezuje, da sprejmejo kazenskoprne ukrepe, in spodbuja čezmejno sodelovanje, saj je njen cilj učinkoviteje zaščititi okolje⁽¹⁴⁾.

Kvote in dodeljevanje sredstev

2.29 Kvote za uvoz fluoriranih ogljikovodikov na trg EU so bile dodeljene več tisoč novim udeležencem. Številni od njih v EU nimajo dostopa do infrastrukture, ki bi jim omogočala izpolnjevanje zahtev iz uredbe o zajemanju, reciklaži in predelavi fluoriranih ogljikovodikov, ki so jih uvozili.

2.30 EESO pozdravlja nove pogoje za registracijo in dodeljevanje kvot, vendar meni, da bi bilo pristojbine za dodelitve mogoče povečati, da bi bolje odražale dejanske cene ogljika.

2.31 Jasno je, da je cena kvote, ki znaša 3 EUR na tono ekvivalenta CO₂, prenizka za ustvarjanje ustreznih dohodkov in odvracanje od uporabe fluoriranih ogljikovodikov, da bi se naravna hladilna sredstva hitreje uvajala.

2.32 EESO poziva tudi k ponovni oceni uporabe finančnih sredstev, zbranih s prodajo kvot.

2.33 Odbor je prepričan, da bi bilo treba te prihodke nameniti neposredno za:

- spodbujanje raziskav na področju alternativ z nizkim potencialom globalnega segrevanja, zlasti naravnih hladilnih sredstev;
- podporo organov v državah članicah pri tržnem nadzoru;
- razvoj znanj in spretnosti ter ozaveščanje, vključno s kampanjami ozaveščanja za končne uporabnike;
- podporo za usposabljanje za ravnanje v izrednih razmerah in vmesno usposabljanje sedanje in prihodnje delovne sile.

Usposabljanje

2.34 Bistveno je, da se zadosti potrebam po usposabljanju na področju alternativ fluoriranim ogljikovodikom. Za spodbujanje uporabe naravnih hladilnih sredstev z nizkim potencialom globalnega segrevanja so ključni strokovno usposobljeni tehnični delavci, pa tudi sheme kvalifikacij, certificiranja in registracije. Certificiranje je potrebno tudi za alternative F-plinom, in ne zgolj za F-pline. EESO poziva, naj se določi, da morajo programi certificiranja vključevati zahtevo o usposobljenosti na področju naravnih hladilnih sredstev.

⁽¹³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021PC0851&from=SL>

⁽¹⁴⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o kazenskoprnem varstvu okolja in nadomestitvi Direktive 2008/99/ES (COM(2021) 851 final – 2021/0422 (COD)) (UL C 290, 29.7.2022, str. 143).

2.35 Usposabljanje in certificiranje morata temeljiti na načelu subsidiarnosti in biti v skladu z obstoječimi nacionalnimi shemami. V skladu s predlogom imajo države članice eno leto časa, da posodobijo svoje programe in vanje vključijo alternative, vendar nekatere tržne akterje skrbi, da je ta rok prekratek. Čas je sicer pomemben, a prav tako so pomembni jasni cilji. EESO predlaga, naj se za obveznosti v nacionalnih načrtih jasno določijo ključni kazalniki uspešnosti, na primer 50 % usposobljenih inštalaterjev do leta 2025.

Svetovni vpliv

2.36 Pri usklajevanju z Montrealskim protokolom bi bilo treba upoštevati, da bo za uresničitev ciljev o globalni podnebni nevtralnosti treba razmeroma kmalu okrepiti kigalijsko spremembo.

2.37 EU v zvezi z Montrealskim protokolom svetu pošilja pomembno sporočilo. Predlog nove evropske uredbe o F-plinih pozorno spremljajo vsi svetovni akterji. Sprejetje kigalijske spremembe je bil dober prvi korak v pravo smer, vendar so potrebni zgodnejši in ambicioznejši ukrepi za postopno opustitev fluoriranih ogljikovodikov. EU bi lahko s t. i. bruseljskim učinkom učinkoviteje izkoristila svoj globalni vpliv.

2.38 EESO zato meni, da je treba v okviru Montrealskega protokola nemudoma začeti razpravo, ki bo pripomogla k hitrejšemu napredku v skladu s kigalijsko spremembo, pri čemer se je treba opreti na ambiciozne predloge za revizijo uredbe o F-plinih na ravni EU v skladu s scenarijem o zvišanju temperature za 1,5 °C iz Pariškega sporazuma.

Preglednost in vključevanje

2.39 Čeprav so diskusije o F-plinih izjemno pomembne za več ključnih vrednostnih verig, razprave o politiki na tem področju potekajo zgolj v strokovnih krogih. Prizadevati bi si bilo treba za vključevanje vseh deležnikov v te razprave, v njih pa mora biti široko zastopana civilna družba. V novi uredbi o F-plinih bi morale biti določeno, da je treba vsaj dvakrat na leto organizirati posvetovalni forum, ki bi potekal na ravni EU in v vsaki državi članici.

V Bruslju, 15. junija 2022

Predsednica
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Christa SCHWENG
